

S A X O N I A.

ET si hæc tabula Saxoniae titulum præ se ferat, totam tamen Saxoniam non continet; nam vera & antiqua Saxonia olim comprehensa fuit inter Albim & Rhenum fluuios, secundum eius longitudinem; latitudo verò, à mari Germanico, & Eythora amne, usque ad Hassiam & Thuringiae confinia pertingebat. Huius umbilicus & centrum ferè erat Brunsvicum. At hodie non ita naturalibus limitibus, uti sunt flumina aut montes, sed secundum Principum dominia aut imperia terminatur. Itaque hodie Saxonia duplex est, diuiditurque in Superiorem, & Inferiorem. Superior est, quæ hac tabula exhibetur: hæc titulo Ducatus ornatur: eiusque Dux vnus est ex illis Principibus qui Imperatorum electionibus præsunt. Huius præcipua oppida sunt, VVitteberga & Torga. De Saxonia eiusque antiquitatibus, extat integrum volumen Alberti Crantzij. Hamelmannus quoque libellum edidit, De Saxonum & VVestphalorum historiis. Item VVitichindus & Munsterus etiam legendi sunt ab his qui eorum situm & res gestas scire desiderant.

De Marchia Brandenburgica, Lusatia, & Voithlandia regionibus, quas hæc tabula quoque describit, hæc pauca accipe: Hæc **MARCHIA**, vna ex illis prouinciis quæ olim à VVandalis inhabitata fuerunt, diuiditur hodie in Veterem & Nouam: hanc perlabitur Odera fluuius, illam verò Albis. In veteri, primaria ciuitas est Brandenburgum, quæ regioni nomen dedit. Vetus habet Franckofurtum, ad Oderam cognominatum, ad eius differentiam quod ad Mœnum fluuium situm est. Hic Gymnasium est; emporium quoque bis in anno nundinis clarum. Est & Berlinum, vbi Principis sedes. Hunc à Marchia Marchionem vocant; is quoque ex electoribus Principibus vnus est.

VOITHLANDIA regiuncula his Marchionibus obedit. Hanc Æneas Siluius Aduocatorum terram vocat, & Prætorianam, ex eius etymologia vocabulum fingens, cum **Uoyt** Germanicè Aduocatum seu Prætorem significat. Nomen ab eo sortita, quod quatuor olim Romani Imperij Prætoribus suberat. Huius celebriora oppida Gaspar Bruschius hoc modo apud Munsterum describit: Curia Regnitiana (vulgò Hoff) à præterfluentibus fluuiolis, ac in Salam ibi cadentibus dicta, ciuitas ampla ac populosa, magnifico S. Michaelis templo, ac potentis. Monialium cœnobia, duobus item xenodochiis opulentis. conspicua. Plauhenium, ciuitas & arx. Olsnitzium oppidum cum adiacente arce Voytzbergenfi. Reliqua oppida sunt; Adorffum, VVeidonium, pulchrum oppidum cum adiacentibus quibusdam cœnobiis, Milfurto & Corona alba, Gerouium, Sclertzium, & quidquid est locorum inter Curiam & Cygneam ad Hellestram amnem situm. Habet in sua vicinia celebrem illum montem quem Piniferum vocant, quatuor fluuiorum, ad quatuor mundi cardines mirabili Naturæ maiestate permanentium, Egræ videlicet, Mœni, Nabæ, & Sabæ. Marchiæ Brandenburgensis accuratam descriptionem VVolfgangus Iobstius litteris mandauit.

LVSATIA duplex est, inferior, & superior: Saxoniae etiam tribuitur, Ritheymero teste. Inter Albim, Oderam, & Bohemiam montes interiacet. Fuit aliquando coniuncta cum Misnia: tandem Bohemi, qui regnum suum vndique conabantur extendere, eam ad sese traxerunt. Incolarum ingenia, mores, & lingua, parum à Silesiis differunt: sed vnica ferè appellatio, & distincta Præfectura, facit discrimen. Ipsum vocabulum Lusatiorum affine est voci Elyfiorum, vel Lygiorum, quorum sedes in illa vicinia fuisse certum est, inquit Ioachimus Cureus. Vrbs præcipua est Gorlitzia, deinde Sittauia, & alia. Nissa fluuius eam rigat. Misniae & Thuringiae enarrationem vide infra propriis suis Tabulis, quas peculiaries in hoc Theatro suo loco habent. Harum regionum typicam delineationem, ex tabula Geographica Ioannis Crigingeri, quæ Pragæ excusa est anno 1568. huic nostro operi inseruimus.

